

Vlaamse telling

'De zichtbare dakloosheid, de mensen die op straat slapen, is maar het topje van de ijsberg. Dé dakloze persoon bestaat niet'

KOEN HERMANS
LUCAS KU LEUVEN

Daklozen krijgen tijdelijke opvang. 'Deze telling moet een wake-upcall zijn.' © WELZIJN13

Grootste groep daklozen woont niet op straat

Het stereotiepe beeld van een dakloze met een blikje Cara-pils in een portiek in een grootstad klopt niet. Dat blijkt uit de nieuwe dak- en thuislozentelling van het interfederaal Steunpunt tot bestrijding van armoede. CATHY GALLE

Vlaanderen telt naar schatting 20.363 dak- en thuislozen. De telling, die uitgevoerd werd op vraag van de Vlaamse overheid, richtte zich dit jaar op Aalst, de Westhoek en de 22 gemeenten rond Antwerpen van de zone Kina. Op basis daarvan, en alle gegevens van de vorige vier tellingen, maken de onderzoekers een extrapolatie voor heel Vlaanderen en proberen ze zicht te krijgen op wie die mensen zijn.

"Dak- en thuislozen zijn mensen die niet beschikken over een eigen woonruimte", stelt professor sociale wetenschappen Koen Hermans (Lucas KU Leuven), wiens team de telling uitvoerde.

"De zichtbare dakloosheid, de mensen die op straat slapen, is maar het topje van de ijsberg. Dé dakloze persoon bestaat niet. Het gaat om een heel diverse groep, zoals mensen die bedreigd worden door uithuiszetting, instellingverlaters die niet weten waar naartoe, mensen die in tijdelijke opvang verblijven maar daar weg moeten, in een tent of garage verblijven of - en dat is de grootste groep - mensen die bij familie of kennissen moeten overnachten."

Hen tellen is een moeilijke karwei.

Daarvoor werken de onderzoekers van Lucas samen met lokale organisaties als het OCMW, Centrum Algemeen Welzijnswerk, Fedasil en sociale huisvestingsmaatschappijen. Een methode die zeker niet waterdicht is, weet ook professor Hermans. De cijfers zijn dus zeker een onderschatting van het fenomeen. Maar toch geven ze een duidelijk beeld.

In Vlaanderen zijn er naar schatting 20.363 personen dak- en thuisloos. Bijna 31 procent van hen zijn kinderen. Hermans: "We zien ook dat tussen de 30 en de 40 procent van de ge-

telde personen vrouwen zijn. Die verblijven verhoudingsgewijs vaker in tijdelijke opvang en bij familie of vrienden. Ze zijn vaak minder lang dakloos dan mannen."

Bovendien is een op de drie chronisch dak- en thuisloos, dus langer dan één jaar. En een aanzienlijke groep, tussen de 30 en 40 procent, heeft een migratieachtergrond. Dan gaat het maar zelden om mensen zonder papieren, benadrukt professor Hermans, wel om mensen die alle volwaardige rechten hebben en toch geen dak boven het hoofd.

Vaak is er ook overlap met andere problematieken. Zo heeft een aanzienlijk deel van hen ook mentale problemen of een verleden in een instelling, als de psychiatrie, de jeugdhulp of de gevangenis. Bij ongeveer een kwart is er ook sprake van een verslaving, al is dat volgens de onderzoekers eerder een gevolg van die dak- en thuisloosheid dan een oorzaak ervan.

Uit de huidige telling blijkt ook heel duidelijk dat het probleem zich niet enkel in de grote steden situeert, zoals vaak wordt gedacht. Deze keer werden met de Westhoek en de gemeenten rond Antwerpen ook eerder landelijke regio's geteld.

Naar schatting 13 procent van alle dak- en thuisloze volwassenen en 15 procent van de kinderen verblijft in een gemeente kleiner dan 15.000 inwoners. Ongeveer de helft verblijft in een van de elf centrumsteden. Nog eens 20 procent leeft in steden en gemeenten tussen 15.000 en 50.000 inwoners. Ongeveer een op de vijf volwassenen die echt op straat leven, doet dat in een gemeente met minder dan 50.000 inwoners.

Al zijn er wel verschillen. In kleinere gemeenten is er een hoger aandeel mensen die een instelling verlaten en vervolgens nergens naartoe kunnen. In de steden gaat het meer om men-

sen die uit de noodopvang moeten. In veel kleine gemeenten is er een tekort aan voorzieningen en gaat het om tijdelijke oplossingen, waardoor meer mensen in een preciaire woonsituatie zitten.

En nog opvallend: vooral in de Westhoek valt het grote aandeel jongvolwassenen op. Liefst 27,7 procent van de dak- en thuislozen is er tussen de 18 en 25 jaar. Iets waar de onderzoekers zelf ook niet meteen een verklaring voor hebben.

Loes Vandromme, Vlaams Parlementslid en eerste schepen voor cd&v in Poperingen, noemt de resultaten van de telling alarmerend. "Dak- en thuisloosheid is duidelijk ook in de Westhoek een problematiek. We voelden dat wel al aan, maar het wordt nu ook bevestigd met cijfermateriaal."

COMPLEXE PROBLEMATIEK

Ook Vandromme verwijst naar het beperkt aanbod aan sociale voorzieningen in haar regio. En ze merkt op dat de problematiek waar deze mensen mee kampen steeds complexer worden. "Als lokaal bestuur botsten we hierdoor op onze limieten."

Voor Vlaams minister van Welzijn en Armoedebestrijding Caroline Gennez (Vooruit) moeten alle bestuursniveaus hun verantwoordelijkheid nemen. "Deze telling moet een wake-upcall zijn", vindt ze. "Voor het aanzienlijk deel jongvolwassenen en instellingsverlaters baart mij zorgen. We moeten deze groepen beter begeleiden naar een woning."

Samen met haar partijgenote en collega van Wonen, Melissa Depraetere, werkt ze aan een plan dat tegen het najaar concreet moet zijn. Basisprincipe is Housing First: eerst een dak boven je hoofd, daarna volgt de rest. "We willen vooral een structurele aanpak en mensen duurzaam van de straat halen. Want de graad van beschaving meet je af aan de zorg voor de meest kwetsbaren."

Schatting van het aantal daklozen in Vlaanderen

	Volwassenen	Kinderen
In openbare ruimte	708	12
In noodopvang	395	43
In opvang en tijdelijk verblijf	3.082	2.507
In instelling	2.044	409
In niet-conventionele ruimte (garage, tent, ...)	1.571	586
Bij familie of vrienden	4.977	1.602
In woning met dreigende uithuiszetting	1.291	1.136
Totaal	14.068	6.295

BRON: STEUNPUNT TOT BESTRIJDING VAN ARMOEDE, BESTAANSONZEKERHEID EN SOCIALE UITSLUITING